

המצוה הראשונה היא קידוש החודש. "החודש הזה לכם ראש חדשים"⁷². מצוה זאת קשורה לקדושת הזמנים, והיא מיוחדת לישראל. "החודש הזה לכם...". ישראל הם המקדשים את הזמנים. הזמן הוא מסכת מופלאה, ונכתבו עליו הרבה מחקרים מדעיים ופילוסופיים. הזמן הוא דבר משונה, שאי אפשר למששו באצבעות כמו המקום, אבל בו נמצאת מציאות האדם והעולם. הזמן אינו דבר שיש לו מציאות כשלעצמו, אבל בו מצייה עובדת מציאותנו. האדם שנברא בצלם אלהים נמצא בעולם הזה, והזמן הוא סדר החיים של האדם בעולם הזה. הופעת הנשמה בגוף בסדר ההיסטוריה – ענינה הזמן. הזמן הוא האדם בעולם. "בינו שנות דר ודר"⁷³. ישראל הם המקדשים את הזמן, הם המגלים את התוכן האלוהי של הזמן, הם הנותנים ערך ותוכן לזמן ולמציאות האדם בעולם, מכח העובדה של התגלות שם ד' עליהם. "עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו"⁷⁴, שמגלים את הקדושה של האדם בעולם, המגלים שם שמים שמופיע במציאות האדם בעולם.

18. ישראל מקדשים את הזמנים¹

ישראל הם בריה מיוחדת שיש לה כח לקדש את הזמנים, כפי שמתברר בגמרא ברכות, לגבי הנוסח "מקדש ישראל והזמנים"⁷⁵. אמנם יש כלל בהלכה: "אין עושים מצוות חבילות חבילות"⁷⁵, הדומה לכלל "אין מערבין שמחה בשמחה" ולכן אין מתחננים בחול המועד⁷⁶. קיימים סדרי קיום מצוות ואין לערבן ביחד. כלל זה נמצא הרבה בהלכה, והוא מופיע בסגנון אחר בסוגיא שלנו: "אין חותמין בשתיים"⁷⁵. אם כן, כיצד חותמין אנו שני ענינים בברכה אחת: "מקדש ישראל והזמנים"? מה החפזון, הרי אפשר לברך על כל אחד לחוד? משיבה הגמרא שאמנם אם מדובר בשני דברים נפרדים או אי אפשר לחותמם ביחד, אבל אם הם שייכים זה לזה, אפשר לאמרם בחדא מחתא. כאן, אין שני דברים נפרדים (קדושת ישראל וקדושת הזמנים), אלא דבר אחד. הגמרא מודיעה לנו דבר מקורי ורבולוציוני (=מהפכני): ד' מקדש את ישראל, וישראל מקדשים את הזמנים!⁷⁷

19. שבת ויום טוב¹

הימים הטובים הם מקראי קודש שלנו, של בית דין. "אלה מועדי ד' מקראי קדש אשר תקראו אתם במועדם"⁷⁸ – אתם תקראו אותם⁷⁹. אבל שבת אינה תלויה בבית דין⁸⁰, היא "שבת לד'⁸¹". "על כן ברח ד' את יום השבת ויקדשהו"⁸². השבת אינה יצירה שלנו, היא שבת קודש, בקדושה עצמית אבסולוטית מבריאת העולם. "שבת בראשית אינה צריכה קידוש בית דין" כמועדות⁸⁰. קדושת יום טוב היא קדושה "מספר ב'", שמסודרת על ידינו, מכח התורה שבנו. יש צורך להבדיל בין שתי מדרגות אלה של קדושה. "בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלת... הבדלת וקדשת... ברוך המבדיל בין קודש לקודש"⁸³. קדושת הזמנים נעשית על ידי ישראל. הקדוש ברוך הוא מקדש את ישראל ומתוך כך הם מקדשים את הזמנים. רבנו של עולם ברא בריה מיוחדת ונטע בה כח נשמתי מיוחד, שמתוך כך יש לה אפשרות לילד קדושת זמנים. על כן אין כאן חתימה בשתיים. לא ד' מקדש את הזמנים אלא הוא מקדש את ישראל בקדושה כזאת שבכחה מקדשים ישראל את הזמנים⁸⁴.

77. "קדושתם של ישראל מזדהית היא עם קדושתם של הזמנים... שהן קשורות ומאוחדות יחד. לפיכך התקיימות בטווח ביחוד של שתי קדושות אלו, ב'מקדש ישראל והזמנים', אין כה הפרעת התנגשות והקלה מעמסה ש'נראית כמשא', של 'עשיית מצוות חבילות חבילות... אלא אדרבה התגלות חבת קודש יתירה של אחדות פנימית' רבינו, לנתיבות ישראל א, עמ' רכב. ועיי' רבינו, עולת ראיה ב, עמ' תלא. אור לנתיבות, פרק לד, עמ' עה. שם, שלמות סדר הזמנים, עמ' רמט. שיחת רבינו סדרה א בא סעיף 10. תצוה סעיף 9. ראה סעי' 12. סדרה ב בראשית סעי' 1. אמור סעי' 7. לשבת ראש חודש. מס' 62 יום הכיפורים שיחה א סעי' 1, 4, 5. הנוכה שיחה א סעי' 2, 3. שיחה ג סעי' 2. פורים (תשל"ג-תשל"ה) סעי' 1, 2. פסח סעי' 1, 3. 78. ויקרא כג ד. 79. ראש השנה כה א. 80. בבא בתרא קכא א.

20. "החדש הזה לכם"1

כוחם של ישראל לקדש את הזמנים מלמד ומגלה מה זה ישראל. לכן מצותה הראשונה של התורה היא "החדש הזה לכם"⁷². קידוש החדש נעשה מתוך הכח שניתן לבית-דין, שהוא מרכז התורה בישראל. המציאות הישראלית מתגבשת בשלמות הנהגת התורה בישראל, הקובעת את סדרי הזמנים בישראל. "החדש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה"⁷³. פסח הוא תחילה לרגלים⁸⁵, בו מתחיל ענין זה של קידוש הזמנים על-ידי ישראל.

21. "קדש לי כל בכור"1

כח זה נמשך מהבכוריות שלנו. לכן שלשלת התגלות המצוות שבפרשתנו שהתחילה בקידוש הזמנים מסתיימת ב"קדש לי כל בכור"⁸⁶. הבכוריות היא המסקנה המרכזית של פרשתנו, בה מתגלה מה הוא ישראל: "בני בכרי ישראל"⁸⁰. זאת עובדה מציאותית שאינה ניתנת לשינוי. לא הרופאים קובעים מי יהיה בכור. בגמר הטיפול האלוהי בגויים על-ידי מכת בכורות, מתבלטת ההבדלה בין ישראל לעמים בגילוי "בכוריותנו" הלאומית לעומת טומאת מצרים ובכורותיה. וכמו-כן בסוף פרשתנו מופיע החיוב הגדול של "קדש לי כל בכור" של "עם זו יצאתי לי תהלתי יספרו"⁷⁴ לכל הדורות.